

DOLENJSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva v kraju Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZ DL Novo mesto. — Izhaja vsako sredo. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za izkustvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tek. račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 32 (386)

Leto VIII

NOVO MESTO, 7. AVGUSTA 1957

Urejanje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik, Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandan ta Staneta 30. Pošt. pred. Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Časopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalce« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Tvelev

Investicije za večjo proizvodnjo

Industrija obutve, BELT, BOR, NOVOLES, farmacevtski laboratorij KRKA, BETI, Industrija perila in nov obrat Telekomunikacij v Mokronogu bodo letos povečali proizvodnjo in dvignili narodni dohodek okraja — 15 milijonov za obnovo gradu Otočec in ureditev njegovega gostišča — Pomembna sredstva odobrena tudi za razširitev gostinskih in turističnih objektov

Letos v našem okraju ne bomo gradili novih industrijskih naprav, pač pa bo več podjetij z investicijskim kreditom znatno povečalo in izboljšalo proizvodnjo.

Nekatera podjetja v okraju so pokazala veliko iniciativo pri zbiranju dokumentacije in izdelavi načrtov za povečanje proizvodnje, zato so tudi uspela pri natečajih za investicijska posojila. Pri tem so imela vso pomoč občinskih odborov in OLO. Investicijski kredit so dobila dosedaj podjetja:

Industrija obutve Novo mesto v skupnem znesku okoli 24 milijonov din. Kredit bo podjetje porabilo za nakup strojev in nadzidavo stavbe za eno nadstropje. Podjetje BELT v Črnomlju je dobilo kredit 41,5 milijonov za dograditev pogonskega obrata in nakup strojne opreme. Občinski ljudski odbor Novo mesto je dobil 15 milijonov kredita za obnovo gradu na Otočcu in ureditev gostišča v tem gradu. Te dni je dobilo odobritev za 17 milijonov kredita tudi Zdravilišče Dolenjske Toplice. Kredit bo porabljen v dveh letih za gradnjo odprtega

bazena. Industrija čevljev BOR v Dolenjskih Toplicah je dobila 2 milijona investicijskega kredita za dograditev novih prostorov, v katerih bo podjetje znatno povečalo proizvodnjo.

Podjetje NOVOLES je dobilo dinarska in devizna sredstva za nakup večjega stroja za proizvodnjo zelo iskanega izdelka iz jesa. Podjetje Farmaceutski laboratorij »Krka« je dobilo 13,5 milijonov kredita za nakup opreme in strojev. Tovarna trikotaže BETI je dobila 3,600.000

din za električne instalacije in nakup strojev. Po dolgem prizadevanju bo dobil prvi industrijski obrat tudi Mokronog in sicer delavnico tovarne Telekomunikacij. V teku so razgovori za dodelitev kredita za ta obrat. Dosedaj še ni rešeno vprašanje investicijskega kredita iz zveznega sklada za NOVOTEKS za nakup strojev za predelavo v Metliki, za rudnik rjavega premoga v Kanižariji ter kredita podjetju »Gorjanci« za nakup avtomobilov. Podjetje je

zaprošilo za kredit iz republiškega investicijskega sklada.

Med podjetji, ki imajo že odobren investicijski kredit, sta še Industrija perila Novo mesto, ki bo porabila 5 milijonov din za nadzidavo enega nadstropja, in pa hotel Kandija, ki je dobil 14 milijonov kredita iz zveznega sklada za nadzidavo enega nadstropja za tujske sobe.

Vsekakor bodo te investicije vplivale na povečanje proizvodnje in narodnega dohodka. Sodeč po predračunih, ki so jih priložila podjetja k načrtom, bodo investicije zelo koristno naložene in se bodo hitro obrestovale. Od prizadevnosti posameznih kolektivov je zdaj odvisno, ali bodo dodeljena sredstva res najboljši gospodarski in preudarni porabljeni in naloženi, prav tako pa tudi, da bodo res v kar največji meri vplivala na zvišanje narodnega dohodka v okraju.

Elektriko so le dobili

Vasi Beden in Pribinac sta že dolgo čakali na elektriko. Notranje napajanje so bile napravljene že pred leti, le daljnovod je manjkal. Končno je ljudski odbor letos dobil potrebna sredstva in pred dnevi je tudi v teh vaseh v veliko zadovoljstvo vseh prebivalcev posvetila električna luč.

Poleg tega sta imajo letos v načrtu še elektrifikacijo Spaharjev, Daljnji nji, Rnkov, Gornješa in Dolenjske Suhorja ter odcepitev voda na Preloki. Okoli 20 manjših raztresenih vasi bo moralo še počakati na elektriko v prihodnjih letih.

Trebnje — postajo gradijo

Vsa leta po vojni so prebivalci Trebnja in druzki komunistični tamošnje železniške postaje želeli dobiti novo postajno poslopje, kajti zastarala lesena stavbica (pisarna čkalnica, skladišče) ne ustreza temu železniškemu križišču in velikemu prometu. Zetja se jim je sedaj začela izpolnjevati. Novo postajno poslopje je prevzelo Dolenjsko gradbeno podjetje iz Grosuplja. Upajo, da bo nova postaja v surovem stanju zgrajena že letos, prihodnje leto pa jo bodo izročili svojemu namenu.

Požig na Trebelnem

V noči 1. avgusta okoli 23. ure je nastal požar v skednju Ignaca Sircija na Trebelnem št. 29. Ogenj se je razširil še na stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje, last Jevnikarja iz Mokronoga. Pogorelo je vse. Skodo cenijo na okoli milijon din. Ogenj je bil očitno podtaknjen.

Končno: zunanji bazen v Dol. Toplicah

Vprašanje graditve zunanjega bazena v Dolenjskih Toplicah, kot zelo pomembnega turističnega objekta, je bilo že dolgo na dnevnem redu. Sedaj je kredit za gradnjo končno odobren. Bazen bodo gradili dve leti.

Vprašanje, ki ga je treba rešiti še pred pričetkom gradnje, je lastništvo parcel, kjer bo zgrajen bazen in ki so last zasebnih lastnikov. Ne bi bilo prav, da bi sedaj, ko je treba čimprej prikriti gradnjo, delali nepotrebne ovire zaradi lastništva. Kmetijstvo in turizem sta gospodarski panogi Dolenjskih Toplic, ki imata tudi sicer vse pogoje v tem kraju. Več kot tri petine zdravilne tople vode odteče zdaj brez haska v potok. Zakaj ne bi ta voda donesla več dohodkov skupnosti in posameznikom v Dolenjskih Toplicah? Gradnja zunanjega

bazena, okoli katerega bodo v bodoče bres dvoma zrastle še gostinski, politični in športni objekti, je pričetek boljšega izkoriščanja tople vode v donosne namene. S tem bodo ustvarjene možnosti za napravo toplih gred za gojitve slemenjave in povrtnine. Zato je treba gledati na gradnjo zunanjega bazena kot na zelo pomembno delo za bodoči razvoj in napredek Dolenjskih Toplic.

»S tega kraja je štab Belokranjskega odreda poleti 1942 vodil akcijo svojih enot«, piše na spominski plošči, ki so jo za Dan vstaje odkrili na planinskem domu na Mirni gori. Ploščo je odkril predsednik obč. odbora ZB Franc Košir-Pavle.

Notranjepolitični tedenski pregled

Važna naloga - izvoz

V soboto so na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču odprli sejem izvoznega blaga. Na razstavi sodeluje 171 podjetij, ki razstavljajo predvsem končne izdelke, ki bi jih lahko prodajali v tujino. Blago, to iz upamo trdit, je odlične kakovosti. Vprašanje je le, če ga bomo uspeli kaj več prodati. O uspehu bomo lahko zapisali kaj več v prihodnjem pregledu, danes pa bi se za držali pri nekaterih važnih vprašanjih našega izvoza in uvoza.

Pred 14 dnevi smo že zapisali, da smo letos izvozili za četrtino več blaga, kot lani v istem času. V 67 evropskih in izvenevropskih držav smo izvozili za 52 milijard dinarjev blaga, to je za okoli 8 in pol milijard več kot lani. To je vsekakor lep uspeh, s katerim pa tokrat še ne moremo biti zadovoljni, ker se je vzporedno s povečanim izvozom močno povečal tudi uvoz blaga. V prvem polletju smo uvozili za 39 odstotkov več surovin, strojev in blaga za široko potrošnjo. Za nakup tega blaga smo porabili nekaj več kot sto milijard dinarjev, to pa je skoraj enkrat več kot smo dobili za izvoženo blago. Prav to, da uvoz narašča še hitreje kot izvoz, pa nam narekuje, da moramo sprejeti določene ukrepe, ker ne smemo dopustiti, da bi bila naša zunanjetrgovinska bilanca še bolj deficitna.

Uvoz se je povečal tudi zaradi povečane proizvodnje. Se vedno moramo namreč uvažati okoli 30 odstotkov su-

rovin za predelavo. V preteklih letih smo sicer porabili precej denarja za gradnjo tovarn, ki pripravljajo surovine in polizdelke na pr. jeklo, železo itd. za nadaljnjo predelavo, toda kot vse kaže, smo dali za to še premalo sredstev, kajti pred tremi leti smo uvažali le 28 odstotkov surovin, letos pa jih uvažamo že 2 odstotka več. Sledi, da bomo morali dati več sredstev za gradnjo omenjenih tovarn, ker bi morali sicer ob povečani proizvodnji, uvažati vsako leto več surovin in polizdelkov in bi porabili za to še več dragocenih deviz.

V nobenem primeru pa ne smemo zmanjševati uvoza surovin za predelavo, saj bi to zaviralo proizvodnjo, ki sedaj lepo napreduje. Prav tako ne moremo zmanjševati uvoza blaga za široko potrošnjo. S tem da uvažamo motorje, hladilnike in podobne izdelke odtegujemo znatna sredstva od nakupa blaga, ki ga nam primanjkuje. V razvitih deželah kupujejo potrošniki mnogo več blaga na kredit kot pri nas. Zato dajemo tudi mi vedno bolj ugodne potrošniške kredite, kajti pri ocenjevanju odnosov med kupno močjo in blagovnimi skladi lahko upoštevamo tisti del plač, ki je že za nekaj let naprej odtegnjen s trga.

Vsekakor bi bila najboljša rešitev, da pospešujemo izvoz. Za uspešnejši izvoz pa niso potrebne le premije in drugi ukrepi, marveč tudi sposobni kadri. Z državami na vzhodu na pr.

imamo dobre politične odnose, zato bi lahko imeli z njimi tudi dobre gospodarske stike. Toda, ker so naši kadri v zunanji trgovini usmerjeni le na evropsko tržišče, se dogaja celo to, da kupujemo blago iz Indije ali Burme preko Anglije, kar seveda uvoz močno podraži. Čimprej bomo morali doseči neposredne trgovske stike s temi deželami in se izogniti nedonosnemu posredništvu. V te dežele smo sicer letos izvozili za okoli 700 milijonov dinarjev več blaga, toda istočasno se je povečal tudi uvoz, tako, da je naša plačilna bilanca s temi deželami za več kot 3 milijarde pasivna.

V prvem polletju smo sicer izvozili precej več končnih proizvodov, to je strojev, tekstilnega blaga, usnjenih izdelkov, toda še vedno ne toliko, da bi bili lahko samozadovoljni. Prav v vzhodne dežele bi lahko izvozili še veliko več končnih proizvodov. Zato pa so potrebni tudi sposobni uslužbenci in prav bi bilo, če bi organizirali posebno akademijo, v kateri bi se vzgajali kadri, ki bi delali v tej važni gospodarski panogi. Ne glede na to, pa bi lahko z prizadevnostjo delom že do konca leta povečali izvoz blaga.

Se nekaj podatkov o izvozu in uvozu v naši republiki bi zapisali. Iz Slovenije smo izvozili v prvem polletju za nekaj manj kot 9 milijard dinarjev blaga. To pa je za 2 milijardi in 100 tisoč dinarjev več kot lani v istem času. To je vsekakor izreden uspeh, vendar le po moramo upoštevati, da se je hkrati povečal tudi uvoz za nekaj več kot 3 in pol milijarde dinarjev. Tudi ti podatki nas opozarjajo na to, da bomo morali še precej storiti, da bi izravnali našo zunanjetrgovinsko bilanco.

Pozdravljeni čuvarji našega imetja!

Sodeč po pripravih in številu prijavljenih, bo Dolenjski gasilski dan 10. in 11. avgusta letos v Novem mestu pod pokroviteljstvom predsednika OLO Franca Pirkoviča, mogoča manifestacija prostovoljnega gasilstva vse Slovenije. Predvidevajo, da bo za ta praznik gasilstva prišlo v dolenjsko metropolo 3.000 do 4.000 gasilcev iz vseh krajev Slovenije, najavljene pa so tudi gostje iz drugih republik.

V Sloveniji štejejo gasilske organizacije nad 64.000 aktivnih članov in članic, ki so organizirani v 1.330 društvih. V našem okraju je vsak trinajsti prebivalec aktivni gasilec. To je mogoča armada prostovoljnih zavestnih braniteljev in varuhov ljudskega premoženja, pripravljenih vsak čas poneti ali podnesti, v lepem ali srdnem vremenu priskočiti na pomoč bližnjemu v nesreči. Velik družbeni in človekoljubni pomen gasilstva ni mogoče dovolj poudariti.

Novo mesto bo v evetju in zastavah toplo pozdravilo ob Dnevu dolenjskih gasilcev vse zastopnike gasilskih organizacij iz Primorske, Gorenjske, Štajerske, Koroske, iz Ljubljane in drugih krajev. Naši dolenjski gasilci pa se še posebej skrbno pripravljajo za tovariški sprejem gasilcev in gasilj iz drugih krajev in bodo storili vse, da se bodo tisti dan počutili med nami kar najbolje.

Zato iskreno pozdravljeni prostovoljni čuvarji našega imetja v dolenjski prestolnici v Novem mestu, pozdravljeni hkrati tudi drugi dragi gostje. Na pomoč!

10. AVGUSTA ob 20.30 uri:

AKADEMIJA v Domu ljudske prosvete v Novem mestu. Po akademiji GASILSKA NOČ NA KRKI in KONCERT Železničarske godbe na pihala iz Zidanega mosta (na Loki)

11. AVGUSTA ob 9.30 uri:

ZBOR na Glavnem trgu z razvitjem prapora Dolenjske gasilske zveze. — Ob 11. uri: gasilska parada preko Glavnega trga. — Ob 15. uri: nastop gasilcev in pionirjev na Loki z zaključno mokro vajo

Pridite, udeležite se prireditve naših požrtvovalnih gasilcev!

Mladinski šahovski turnir Jugoslavije:

Začele so se borbe za prvaka

Pretekli četrtek so prvič stekle ure na turnirju za letošnje mladinsko šahovsko prvenstvo Jugoslavije. Osemindeset najboljših mladincev iz različnih krajev naše države se je spustilo v boj za čim boljše plasman in za naslov najboljšega mladca — šahista Jugoslavije. Letos so prvič nastopili v turnirju tudi mladi iz naše republike. Tu pa je pokazal še svoje drugo, slabšo stran. Ko je imel že dva kmeta in kvaliteto več, se je zaradi časovne stiske, ki pa ni bila prehuda, ustrašil nadaljevanja partije in je sprejel ponudeni remi. Karanjan je bil že v tretjem kolu pred porazom, rešila pa sta ga lasten ugled in plahost nasprotnika.

Svečani otvoritev turnirja je bila v četrtek dopoldne v Domu JLA, medtem ko se je prvo kolo pričelo ob pol štirih popoldne. Svečani otvoritvi so poleg vseh osemindeset udeležencev turnirja prisostvovali tudi številni gostje, tako predsednik OLO tov. Pirkovič, predsednik Sahovske zveze Slovenije tov. Turnher, predsednik Okrajne Sahovske zveze tov. Belopavlič in drugi. Otvoritev je kot vrhovni sodnik turnirja pričel tajnik Sahovske zveze Slovenije Ernest Kapus, za njim pa so udeležence pozdravili še tov. Turnher in imenu Sahovskih zvez Jugoslavije in Slovenije, tov. Belopavlič in imenu okrajne Sahovske foruma kot prireditelja turnirja in v imenu novomeških in dolenjskih šahistov, ob koncu pa še predsednik OLO tov. Pirkovič. Vsi so izrazili zadovoljstvo, da je letošnje državno prvenstvo prav v Novem mestu, kjer se kvaliteta šaha neprestano dviga. Po pozdravnih nagovorih so udeleženci izbrali svoja mesta v turnirski tabeli, nato pa je bila otvoritvena sve-

čanost zaključena. — Popoldne, pred začetkom prvega kola, je glavni sodnik tov. Kapus udeležence razdelil v različne skupine, razporedil kol in nagrade. Sahovska zveza Jugoslavije je za nagrade prispevala 38.000 dinarjev, kar se bo razdelilo med sedem prvoplasiranih, medtem ko so OLO, OLO Novo mesto in tovarna »Novoteks« pripravili lepe praktične nagrade za najboljši uspeh v zadnjih petih kolic, za najboljši uspeh nenagrajenega udeleženca proti zmagovalcem in za največje število zmag.

Prvo kolo, ki se je začelo takoj po čitanju turnirskih pravilnika, je bilo na zunaj videti precej neborbeno, saj sta bili poleg sedmih remijev zabeleženi le dva zmagi. Kdor pa je spremljal potek teh partij, bo gotovo drugačnega mnenja. Večina remijev je bilo sklenjenih šele po tridesetih ali štiridesetih potezih, trije pa so bili sklenjeni šele naslednjem dan, ko so bile dokončane prekinjene partije. Drugo kolo je bilo pravo nasprotje prvega. Kar sedem partij je bilo odločenih v korist belega ali črnega in le dva para sta se razšla z delitvijo točke. Tretje kolo je bilo že manj borbeno, četrto pa spet nekoliko bolj. Po nepopolnem četrtem kolu so na čelu dolge košice lanski državni prvak Okarjan, ki je tudi glavni favorit, spremljalo pa ga Vranešič, Messing, Trivunac itd. Slovenski mladinci igrali so spremenljivo srečo. Dobljene partije izgubljajo ali remizirajo, včasih pa se jim posreči remizirati tudi kakšno izgubljeno partijo. Največ upanja, da se bo uvrstil med najboljše, je imel Knežević, ki pa prednosti večkrat ni znal izkoristiti. Tudi Parma igra dobro, medtem ko nas republiški prvak Dolar doleže ni zadovoljil. Sicer pa smo šele na startu in se do sedemnaitega, to je zadnjega kola, ki bo na sporedu šele 21. avgusta, lahko še marsikaj spremenili.

Redna kola mladinskega šahovskega prvenstva Jugoslavije v Novem mestu se igrajo vsak dan od pol štirih do pol dovitih v Domu JLA, prekinjene partije pa se nadaljujejo naslednji dan od 9. do 11 ure. Po vsakih štirih kolic je prost dan, ko bodo za udeležence prireditelj izdal, saj je tudi šahovski Bog, Dolenjske Toplice in okolice le pripravi OLO Novo mesto, družil izlet v Pletanje in Šmarješke Toplice pa OLO Novo mesto. Tako bodo udeleženci mladinskega šampionata Jugoslavije spoznali lep kos naše Dolenjske.

Razstava šahovske literature

Ob XII. državnem mladinskem šahovskem prvenstvu v Novem mestu je Studijska knjižnica Mirana Jarca razstavila izbor slovenske šahovske literature. Zbor ni velik, saj je tudi šahovska literatura v slovenskem jeziku skromna, je pa pomembna, saj obsega odlične knjige svetovnega šahovskega vele mojstra inž. Milana Vidmarja. Poleg samostojnih knjig in periodik so razstavljeni tudi važnejši članki o šahu in šahovskih turnirjih. Razstavljene so tudi razglednice iz šahovskega življenja in fotografije z letošnjega mladinskega festivala v Dolenjskih Toplicah. Edinstven dokument je originalni Aljehinov rokopis — osnutek njegovega govora na mednarodnem šahovskem turnirju na Bledu 1931.

Razstavica je v spodnjem delu avle in bo odprta do konca avgusta 1957.

Kri za življenje

Pretekli teden so oddali kri na novomeški transfuzijski postaji naslednji uslužbenci podjetja »Tapetništvo« iz Novmega mesta: Martin Šiško, Pavel Kmetič, Rudi Pureber, Alojz Mesofedec, Franc Jerman, Miha Pureber in Anton Kralj ter nameščenci »Zeleznice«: Franc Furlan, Jakob Medle, Jože Nagelj, Ivan Goršin in Lenča Knaflič; Klemenčič Jordan, uslužbenec OLO, Pavla Ivan, snalžika iz Novmega mesta; Ivan Lubeč, uslužbenec iz Črmošnjice, ter Štefka Fink, Mihaela Primo in Marija Železnikar, gospodinjje iz Irče vasi.

VERE
ZA ČAS OD 9.
DO 18. AVGUSTA

Okoli 10. avgusta nevihtne padavine z ohladijavo, zatem zopet jasno in vroče poletno vreme, le sredi avgusta ali malo pozneje nekaj krajevnih neviht.

(Napoved priredil V. M.)

Predsednik Sahovske zveze Slovenije Edo Turnher govori na otvoritvi XII. mladinskega šahovskega prvenstva Jugoslavije v Domu JLA v Novem mestu.

Še več takih podjetij!

Manjka nam proizvodnih, prav tako pa tudi uslužbenih obdelav, zlasti nekaterih strokov. Marsikaj gre kakšna sicer še dobra stvar, preprosta, v nič, ker ni nikogar, da bi jo obnovil, popravil in ji podaljšal uporabnost. Manjka nam kovarskih, urarskih, električnih in drugih uslužbenih obrtnih obratov. To je bilo že večkrat poudarjeno na gospodarskih konferencah. V več krajih pa manjka celo uslužbenih obrtnih strokov, ki so močno razširjene, bavijo pa se predvsem s proizvodnjo novih izdelkov, ne pa tudi s popravili.

Obiskali smo v Novem mestu tako podjetje, ki se bavi v glavnem z uslugami, ki pa zaradi tega ni nič manj važno in potrebno kot proizvodno podjetje. To je Splošno čevljarstvo podjetje Novo mesto. Avgusta letos praznuje osem let obstoja. V tem času je naročnikom uslug vrnilo na deset tisoče parov popravljene obutve. Letno popravilo v podjetju okoli 4000 parov obutve. Razen tega napravljajo letno veliko parov novih čevljev predvsem po meri in izbiri. Med drugim izdelujejo vse ortopedske čevlje za invalidce upravitelje našega okraja.

Podjetje je imelo od ustanovitve dalje, to je po izločitvi uslužbenosti dejavnosti iz industrije obutve. V Novem mestu avgusta 1949. oddelka za popravila in je to njegova glavna dejavnost. Za posluje povprečno 8 do 10 ljudi, od tega najmanj dva vajenca. Letni finančni promet podjetja je bil 4 milijone din.

Značilno je, da podjetje posluje v ves čas brez obratnega kredita. Vse je v gubah. Po izdatnem deževju, ki je sledilo velikim vročinam, so pričele rasti gobe. Ljudje jih pridno nabirajo, zlasti jurčke, saj prinaša nabiranje kar lep zaraitek, ker je gob zelo veliko. Ljudje so odložili ostalo delo in se posvetili nabiranju gob, za katere bodo najbolj pridni dobili prav lepe denarje. Suhe gobe odkupujejo kmetijske zadruge in drugi odkupovalci, vendar so cene različne. Dobro blago so plačevali od 1.200 do 1.700 din/kg, zdaj pa kaže, da je cena nekoliko padla.

V Beli krajini bodo menda dobili za gobe največ prebivalci okoli Trilbiča. Ta vas je bila prejšnji teden dobesedno spreminjena v sušniško gobo. Prav pri vsaki hiši so jih sušili. Trdijo, da bodo nekatere družine dobile za gobe lepe desetisočake.

torej v finančnem pogledu iz rok v roke. Prav zaradi tega pa ima tudi težave. Podjetje ne more kupiti uslug in popravil za založbo, čeprav bi bilo to večkrat potrebno. Težave povzročajo tudi donosni čevlji v popravilo. V podjetju skušajo vsakomur takoli ustrediti. Čevlje popravijo, potem pa lastnika ni ponje. Ni malo primerov, da čakajo popravljene čevlji lastnika tudi po eno leto! To veže podjetju precej denarja za material in zasluge. Druga težava podjetja so majhni prostori. Podjetje se je namreč letos spomlad, preselilo iz stavbe industrije obutve na Ljubljanski cesti na bivi Florjanski trg, kjer ima še slabše prostore kot prej. Pri naročitvi novih čevljev je značilno, da naročniki čedalje bolj zahtevajo lahke obutve. Večji del naročnikov so ženske, ki so v pogledu točne mere in izdelave veliko bolj zahtevne kot moški, kar je razumljivo zaradi mode. V podjetju izvršijo vsako naročilo, po meri, želji in okusu. To je možno zaradi ročnega dela in spretnosti čevljarjev, pri strojni

proizvodnji pa to v taki meri ni mogoče. Prav zaradi tega je tako podjetje toliko bolj potrebno. Čeprav je dejavnost podjetja pretežno uslužbenostna značaja, odraža kot davek in prispevek za stanovanjski sklad, to je za družbene potrebe letno precejšen znesek, okoli 800 tisočakov. Za tako majhno in v glavnem uslužbenostno podjetje je to velika obremenitev, tembolj, ker popravilo čevljev ni donosna panoga, saj popravilalnica čevljev posluje celo z izgubo, ki pa jo krije izdelava nove obutve. Cene uslug morajo biti primerne, to je čim nižje, drugače se večkrat ne bi izplačalo popravilati obutve. Tako podjetje tudi v cenah uslug daje prispevek naročniku in s tem družbi. Podobna uslužbenostna podjetja bi morali imeti v vsakem večjem kraju Območinski ljudski odbori bi morali skrbeti za njihovo ustanavljanje, prav tako pa jim tudi omogočiti s pravilno davčno politiko čim cenejše opravljanje uslug. Ljudje obrtne delavnice in v njih ceneno, a solidno postrežbo vedno bolj potrebujejo.

5. avgusta na novomeškem živilskem trgu in na sejmišču

Na novomeškem živilskem trgu je v ponedeljek 5. avgusta vrelo kot v panju. Trg je bil izredno dobro založen z vsakovrstno zelenjavo, perutnino, lončenimi izdelki in volnennimi jopičmi. Prodajali so: jajca po 14 ali 15 din, veverice čebule 110 din, modre slive 60 din/kg, bele slive 50 din/kg, kumare 50 din/kg, buče 40 din/kg, hruške 40 din/kg, sirčki po 5 din, paprika po 70 din/kg, ohrovt po 40 din/kg, zelje po 40 din/kg, pregrata smetana po 50 din skodelica, sveža smetana po 70 din skodelica, krompir po 30 din/kg, koleraba po 10 din glavic, špinata po 20 din krožnik, par piščanec 530 din, orehi 130 din/firkl, ringlo po 40 din/kg, šopek korenja 10 din, rdeča pesa po 40 din/kg. MISO: govedina 240 din/kg, teletina 280 din/kg, svinina 350 din/kg.

Tudi na sejmišču je bilo vse živo. Pripeljali so 751 prašičev in 360 glave goveje živine. Prodali so 714 prašičev in 134 glave goveje živine. Povprečna cena prašičev je bila od 2500 do 4500 din, volom od 50.000 do 70.000 din.

din, kravam od 25.000 do 55.000 din, juncem in telicam od 10.000 do 25.000 din.

V TEM TEDNU NABIRAMO

Cvet rdeče detelje (100 din), rmana (50 din), lipe (220 din), list ajbeja (40 din), breze (22 din), eleznovca (200 din), šmarince (120 din), volčje češnje, badone (180 din), lapuha vinogradniškega (60 din), metlice (150 din), ozkolistnega trpotca (80 din), hribske reše brez pecljev (500 din), pekoče koprive (41 din), maline (40 din).

Rastlino kopničnika s korenino (70 din), hribske reše (260 din), dobre misli — dolžina od 25 cm (35 din), gladniška (40 din), rmana (36 din), pitche kase (200 din), ženjlika (140 din), črnobine (80 din), jetičnika (120 din), vodne kreše (140 din).

Korenine malega divjega janeža (350 din), velikega divjega janeža (250 din), baldrijana (260 din), šmarince (300 din), gladeža (58 din), negrata (116 din).

Suhe borovnice (600 din). Obvestilo: — Korenine malega in velikega divjega janeža naj nabirajo in odkupujejo samo oni, ki so dobro pozna, nepravilno nabranih korenin ne bomo prevzemali.

Cesta Novo mesto—Mačkovec še ni gotova; mladinska delovna brigada krepko nadaljuje delo 5 brigad, ki so se od nas poslovile prejšnji mesec

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Pretekli teden je bil pester po raznovrstnih dogodkih. Mednarodno dogajanje se ni niti za hip umirilo, ampak je valovalo kot morje. Najprej prihod ameriškega zunanjega ministra Dullesa v London. Po večdnevni konferenci z zahodnimi zavezniki je Dulles prišel na dan z zahodnim predlogom o razorožitvi, ki se v bistvu nanaša samo na tako imenovano »odprto nebo« oziroma zračno inšpekcijo. Rusi so takoj pripomnili, da v predlogu ni govora o prekinitvi poskusov s jedrskim orožjem. Odgovor pa so si prihranili, da dobro proučijo zahodni predlog in postavijo svoje predloge. Zahod je zdaj baje enoten vsaj glede zračne inšpekcije, a prav tako neenoten, kar zadeva jedrskih poskusov in nadaljnje proizvodnje jedrskega materiala v vojne namene. Seveda je Dulles govoril v Londonu tudi o drugih rešah in prav gotovo o »Srednjem vzhodu, kjer je položaj spet precej nejasen« zaradi homafij v sultanatu Oman. Čeprav vsi prizadeji trdijo, da ne gre za boj med ameriški in angleškimi petrolejskimi interesi, je v svetu vendarle ostal vsaj sum, da gre. Sredi septembra bodo v Zahodni Nemčiji volitve in marsikatera zunanjepolitična in notranjepolitična poteza gre na račun teh volitev. Predsednik vzhodnonemške vlade Otto Grotewohl je predlagal konfederacijo obeh delov Nemčije oziroma obeh

Nemčij kot prvi korak k združevanju. Predlog so na Zahodu gladko zavrnili, kot so na Vzhodu gladko zavrnili berlinsko deklaracijo treh zahodnih sil in zvezne republike Nemčije o združitvi Nemčije. Vse skupaj je videti kot manevriranje pred volitvami, toda komu bo to prineslo glasove, je še popolnoma nejasno. Najbrž nobenemu.

Z VSEH STRANI

Pač pa skoraj vsi opazovalci napovedujejo, da se bo po volitvah v Zahodni Nemčiji še povečala vloga obeh glavnih strank: krščansko demokratske unije in socialno demokratske stranke. Baje bosta obe stranki po volitvah imeli kakih 80 odstotkov vseh sedežev v parlamentu na škodo drugih manjših strank. Tista stranka, ki bo dobila manj kot 5 odstotkov vseh glasov na ozemlju Zahodne Nemčije, ne bo dobila zastopstva v zveznem parlamentu.

V Vzhodni Nemčiji se pripravljajo na državniški obisk sovjetskih voditeljev, ki so pred tem obiskali Češko-slovaško. Morda je bil Grotewohl predlog o konfederaciji obeh Nemčij uvod v kak pomemben predlog, ki bi

ga utegnili formalizirati sekretar sovjetske komunistične partije Nikita Hruščev med obiskom. To nihe ne ve, pač pa se vsi strinjajo, da bo ta obisk pomemben za odnose med Vzhodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo in da utegne imeti določen vpliv na zahodnonemške volitve.

Videti je, da bodo britanske čete zadušile upor v Omanu, ko so »na poziv britanskega prijatelja sultana iz Muscata in Omana prišle na pomoč. Beduini s puškami in kakim starim, zarjavlim topom pač ne morejo biti kos sodobnim reaktivnim lovcem, s katerimi razpolagajo britanske oborožene sile. Kako dolgo bodo take metode na Srednjem vzhodu in drugod še uspevale, pa je veliko vprašanje.

Kot zelo pomemben mednarodni dogodek pa je vsakekrat treba omeniti sestanek med našimi državniki a predsednikom republiko Titom na čelu in sovjetsko delegacijo, ki jo je vodil Hruščev, v Romuniji. Posebno pomembno je dejstvo, da sta obe delegaciji poudarili, da se bodo odnosali med obeh državama tudi v bodoče razvijali na podlagi enakopravnosti, medsebojne pomoči in sodelovanja, spoštovanja suverenosti in nevmešavanja v notranje zadeve. Pri tem sta delegaciji potrdili aktualni pomen beograjske in moskovske deklaracije za razvoj prijateljskih odnosov med obeh državama.

Tudi z vodami je treba prav gospodariti

njih Radenah in v Petri pri Brodu na Kolpi. Tam je tudi limnigraf in prav tako sta limnigraf na Lahinji v Gradcu in na Krupi.

V območje rečne nadzorstva Metlika spadajo vsa regulacijska in melioracijska dela. Tako je bil pod njegovim nadzorstvom v Mestnem logu pri Metliki speljan veliki odvodnik z zbirališč in krčicno drenažo, predvideni pa so še štirje taki veliki odvodniki oziroma recipienti. Za pri dosežanju 7 zbirališč s 5 ha krčicno drenažo je pridelal zasajenih površin prav lep v primeri s tistim, ki raste na zemlji, kjer ta drenaža še ni izvršena.

Letos ima novomeški okraj za melioracijska dela na razpolago štiri milijone dinarjev, za izvršitev drenaže na južnem

koncu Mestnega loga pa bi bila potrebna še dva milijona dinarjev.

Čimprej bo treba na metliškem področju urediti tudi hudournik v Bušnji vasi, ki so se mu zamašili naravni požiralniki in zdaj voda ob neurjih dere po vasi. Vodnogospodarska uprava bo izdešala tudi predloge za ureditev Sušice, Obrha, Matičice, Lahinje in drugih manjših vodov. Sanirati bo treba zamašene travnike in pripraviti vse potrebno, da se tudi v Metliki in okolici ustanovi vodna skupnost.

Tisti napis v izložbi torej je ni čisto brez pomena. Rečno nadzorstvo v Metliki dela. Strojari so sicer šele prvi začetki, katerih sadovi pa bodo dobro vidni v prihodnjih letih in desetletjih.

OBVESTILO

Glasbene šole, društva in glasbenike obveščamo, da je ustanovljena uslužbenostna delavnica za popravila in izdelovanje strunskih in ostalih glasbil

»GLASBILO«, s sedežem v Ljubljani, začasnoma v Vegovi ulici 5.

V delavnici bomo popravljali vsa strunska in ostala glasbila (godala, harfe, klavirje, harmonije itd.) in izdelovali tudi nova. Razen tega bomo sprejemali naročila za uglaševanje in na zahtevo naročnikov pošiljali svoje strokovnjake uglaševati klavirje, harmonije itd., tudi izven delavnice.

Potrudili se bomo opraviti vsa naročila v popolno zadovoljstvo naročnikov in se priporočamo za naročila.

»GLASBILO«
Ljubljana, Vegova 5

Resolucijo je treba preštudirati

S plenuma občinskega SS Novo mesto

O poteku in delu I. kongresa delavskih svetov Jugoslavije v Beogradu je 2. avgusta poročal na plenumu občinskega sindikalnega sveta Novo mesto delegat na kongresu Miloš Jakopec. Njegovo poročilo so delegati sprejeli z odobravanjem. Poročilo je sledila razprava o pomenu kongresa in o njegovih zaključkih. Zlasti je važna resolucija kongresa, katere vsebino in pomen mora poznati vsak član sindikata. Sklenili so, da bodo resolucijo podrobno preštudirali v vsakem podjetju in napotili resolucije primerjali z razmerami v svojem podjetju. Tako bodo lahko ugotovili, kje je njihovo delo v skladu s to resolucijo in kje ni. Važno pa je, da pri tem sodeluje ves kolektiv, ker se bo vsak član seznanil s stanjem delavskega samoupravljanja in drugih problemih podjetja. Sindikalne družnice bodo skrbale za polno udeležbo pri študiju resolucije.

V načelni razpravi o volitvah občinskih ljudskih odborov in zlasti o volitvah občinskega zbora proizvajalcev, so delegati pohvalno odobrili sklep, da bodo tudi pri obč. LO zbori proizvajalcev. Pri tem so še poudarili, da je okrajni zbor proizvajalcev preveč odtrgan od proizvodnje. To pa tudi zaradi tega, ker izvoljeni člani zbora proizvajalcev mnogo premalo prihajajo med volivce-proizvajalce in se premalo seznanjajo z delom in problemi delavskega samoupravljanja in njegovimi organi v posameznih podjetjih.

Na plenumu so obravnavali tudi nekatere primere slabe tehnično-zdravstvene zaštite v podjetjih; ta pomanjkljivost je kriva mnogih nezdov in obolenj. Sedem večjih podjetij v okraju je imelo lani zaradi nezdov in delu nad 45 milijonov din izgube. Obravnavali so primer, ko je dobila odpoved delov-

Lovsko hišo so zgradili

Lovska družina Črnomelj si je uredila lepo in trdno lovsko hišo v bivši kočevski vasi Zagradec. Novo lovsko zavetišče so odprli v nedeljo 4. avgusta. Hkrati so odkrili na hiši vzidano spominsko ploščo v spomin, ko sta bila v tej stavbi štaba II. bataljona in II. čete Belokranjskega odreda v času NOV.

Cigani vlomilec

13. julija je bilo vlomljeno v domačijo posestnika Jereta v Radulji pri Šmarjeti. Vlomilec so odnesli za okoli 2.500 din živil in drugih stvari.

16. julija sta bila kar dva vlomila. Prvi v stanovanjsko hišo posestnice Suzane Blatnik v Spodnji Lakenah in drugi prav tako v stanovanjsko hišo Jožefa Kelce v Klesovniku. V prvem primeru so vlomilci odnesli blaga v vrednosti okoli 4.000 din, v drugem pa za okoli 11.000 din.

Ker so ljudje videli skupino Ciganov, ki se je potepala v okolici in si jih precej dobro zapomnili, so organi kriminalistične službe kmalu ugotovili, da so bili vlomilci prav ti Cigani. S tem, da si ljudje zapomnijo vse sumljive ljudi in jih v primeru potrebe lahko tudi opišejo, je zasedovanje krivcev zelo olajšano.

Zakaj čakamo nesrečo?

Samo štiri javna perišča ima Novo mesto na Krki, zato pa so ta toliko bolj nemarna. Perišče na Loku pod telovadščem, o katerem smo že večkrat poročali v kakšnem stanju je, ni nič izboljšano in je prej ali slej pričakovati kake

Se: kolesarska nadloga

Čeprav smo že večkrat javno ožigosali početje kolesarjev v Novem mestu, je to naletelo na gluha ušesa. Na vseh pešpotih, po pločnikih, na obeh lesenih mostovih in celo v Ragozem logu zalezujejo pešca kolesarji. Zato so postali kolesarji v Novem mestu resnično že prava nadloga, saj se pešec skoro že nima kam več umakniti.

Kaj je v Novem mestu res tako nemogoče preprečiti to nekulturno početje kolesarjev? S primerno kaznijo bi končno takim ljudem le prešlo veselje do naganjanja in izizivanja.

nesreče. Manjkajo mu trije sodi, zato je napol pod vodo, le sosa »kurja« steza pa se komaj še drži na dveh, že odkrhnjenih kamnih.

Nič boljše ni perišče pod Bregom, na začetku Zupančičevega sprehajališča. Vse preperelo, napol pod vodo z zelo slabim dohodnim mostičem in s preluknjano streho se staplja z obema zamarnjenima hišama, staro, napol podrto kapelico, kupom gramoza in pravcaro prerijo kopriv, trave, osata in drugih zelišč.

Tudi perišče na nasprotni strani, pod hišo mizarja Barbiča v Kandiji, ni dosti boljše. Se najboljše je perišče pod Cesto talcev, ki je še precej novo, bo pa pri takem upravljanju in skrbi kmalu groblja, podobna navedenim trem. Vprašamo: zakaj in kako dolgo še? Saj k občinskemu davku pripomorejo tudi novomeški delavci, nameščenci in gospodinjce.

Cesta Novo mesto—Mačkovec še ni gotova; mladinska delovna brigada krepko nadaljuje delo 5 brigad, ki so se od nas poslovile prejšnji mesec

Kaj pa nižje gimnazije?

Kako smo zaključili šolsko leto 1956-57 na nižjih gimnazijah v novomeškem okraju

Kot je znano, je v okraju 13 nižjih gimnazij, ki imajo svoje zaledje v domači osnovni šoli in tudi v ostalih bližnjih šolskih okoliših. Vodstva nižjih gimnazij in osnovnih šol so enotna, le v Metliki sta imeli doslej obe šoli posebno vodstvo in poseben šolski odbor. Prvi droben korak za reformo šolstva pri nas bo v tem, da bosta z začetkom novega šolskega leta obe šoli v Metliki dobili enotno vodstvo z enim samim šolskim odborom ter enotnim finančnim poslovanjem. Verjetno bodo izšli novi učni načrti, toda uresničevali jih bomo le postopoma. Tako bodo učenci v jeseni že delali po njih, vendarle v treh začetnih razredih in le v Metliki in Trebnjem poizkusno tudi v četrtilih razredih osnovne šole. Računati je s tem, da se bodo v bodočnosti osnovne šole in nižje gimnazije v istem kraju preoblikovale v enotno obvezno osemletno šolo.

V nižjih gimnazijah (Vinica, Metlika, Mirna, Sentrupert, Sentjerne, Mokronog, Žužemberk, Kostanjevica, Trebnje, Dol. Toplice, Mirna peč, Stopiče, Šmarjeta) je bilo letos 70 oddelkov, v njih 876 fantov in 1101 deklet, to je skupaj 1977 dijakov in dijakinj. Izdelalo jih je 1313 ali 66,41 odstotkov, padlo pa jih je 643 ali 32,56%. Zaradi bolezni in nerednega obiska iz drugih vzrokov je 21 neocenjenih. Povprečni šolski obisk znaša 96,31%.

V kolikor so številke objektivno merilo, je celotni uspeh na posameznih šolah sledeč:

nad okrajnim povprečjem: Šmarjeta (80,41%), Mokronog (77,46%),

Mirna peč (69,53%), Kostanjevica (68,36%).

Pod okrajnim povprečjem: Mirna (66%), Sentrupert (65,90%), Metlika (65,78%), Sentjerne (64,50%), Dol. Toplice (63,69%), Žužemberk (63,57%), Vinica (62,10%), Trebnje (59,88%), Stopiče (56,53%).

Od skupnega števila padlih (643 ali 32,56%) ima popravne izpite iz enega ali dveh predmetov 427 učenec in učenka. Če se bodo resno poprijeli učenja, bodo v jeseni lahko temeljito dvignili odstotek pozitivno ocenjenih, saj je pravzaprav v juniju dokončeno za eno leto padlo le 216 dijakov in dijakinj ali 10,92%.

Prav gotovo je mnogo vzrokov za neuspeh izven dijakov samih: dolga pot v šolo, vožnje z vlakom in kolesi, preobremenjenost s fizičnim delom, neprimerni prostori za domače učenje, pomanjkanje pomoči pri predelovanju učne snovi doma, neprimerni učilnice, pomanjkanje učil, kabinetov in delavnic in zato nekoristen verbalni in neživljenjski pouk, pomanjkanje učnih moči in tako dalje.

Nekaterim pa šola in dom nista privzgojila pravega veselja do učenja in tako je marsikdo »sedel« v učilnici le toliko, da je zadostil zakonu o osemletni šolski obveznosti, namesto da bi sledil pouku, redno delal domače naloge in doma tudi pregledoval v šoli obravnavano snov.

Dijakom, ki imajo popravne izpite, je še mogoče pomagati. Starši in skrbniki jih morajo vzpodbuditi k delu, jim nuditi primeren miren

prostor in dati za učenje tudi dovolj časa. Kako koristno bi bilo, če bi Društvo prijateljev mladine organizirala zanje inštruktorske krožke! Saj je povsod na počitnicah toliko dijakov in študentov, ki bi se gotovo radi žrtvovali uro ali dve, da bi z njimi predelovali snov določenih predmetov. Kaj hvalažna konkretna naloga bi bila to za organizacijo LMS!

Šolski obisk je zadovoljiv. Neopravičljivi izostankov je v resnici prav malo.

Proračuni so zaradi velikih potreb tudi za te najviše organizirane šole, ki jih oskrbujejo občine, še vedno premajhni. Za povečanje proračunov bi se morali pravdočasneje in odločneje boriti šolski odbori in tudi člani občinskih ljudskih odborov. Zavedati se moramo, da smo vsi odgovorni za zdrav in pravičen razvoj naše mladine ter za sodobno izobrazbo in vzgojo. Vse to pa bo nemogoče, če ne bomo v šoli mogli pokazati učencem pravega življenja in če bodo zaradi pomanjkanja učnih pripomočkov učitelji pri pouku samo govorili in ničesar pokazali. Časi, ko so zadovoljevali knjiga, zvezek, tabla, kreda in svinčnik, so že zdavnaj minili. Življenje zahteva od mladega človeka vedno več. Kaj slabo mu je postalo, če obvlada le branje, pisanje in nekaj računanja. Tak je za moderni čas še skoraj analfabet! Da bi vedno preveč zamudniško ne capljali za razviti narod in državo, bomo morali skrbneje spremljati tudi to stran našega javnega življenja. Brez dvoma se nam bo to v prihodnosti

bogato obrestovalo, saj je znano, da je učinek našega dela in ravnanja v veliki meri odvisen od našega znanja.

V spomladanskih mesecih smo vzpostavili nove šolske odbore tudi v nižjih gimnazijah, ker je prejšnjim potekala mandatna doba. V glavnem so se vsi resno lotili dela. V Stopičah in Kostanjevici imata odbora celo posebne komisije (socialne, zdravstvene, idejne, vzgojne in gospodarske), ki jima pomagajo pri njihovi široko postavljenih nalogah. V splošnem pa člani še vedno le razpravljajo in odločajo, seveda v okviru možnosti, o materialnih vprašanjih, o šolskem obisku in o denarnih podporah dijakom. Nekateri ravnatelji ugotavljajo, da so predsedniki še vedno premalo samostojni in samoiniciativni. Organizacije ZK in SZDL še ne spremljajo načrtno dejavnost šolskih odborov in ne usmerjajo njihovih delovnih programov.

Roditeljski sestanki so se že močno uveljavili, starši se jih udeležujejo v prav zadovoljivem številu. Škoda le, da prihaja premalo očetov in mater zanemarjenih otrok.

Številke, ki so navedene v prejšnjih odstankih, naj bi približno prikazale uspehe nižjih gimnazij. Če so dovolj izgovorne nam pripovedujejo, da kljub pozitivnim stranem nekaj le ni v redu, saj so vendar naši otroci intelektualno normalno razviti in bi jih v primerljivih pogojih že v junjskem roku moralo izdelati več kot 66,41%. Dolžnost nas vseh je, da izboljšamo objektivne in subjektivne pogoje šolanja, da se ne bodo otroci zaradi ponavljanja kasno vključevali v delovne procese, saj nas bodo na vseh področjih reševala le skupna prizadevanja čim večjega števila delovnih ljudi, ki morajo biti za delo in življenje kar najboljše pripravljeni.

Nada Gostič

36 stotov sena na belokranjskih košenicah

Marsikdo se bo začudil in bo pomislil ali je res mogoče do-
seči na belokranjskih košenicah
36 stotov sena, ko je povprečni
pridelek le 12 stotov. Gnojilni
poizkusi na košenicah Ivana Pe-
neca v Podkani pri Vinici so
pokazali, da je s smotnim gno-
jenjem mogoče doseči tudi takš-
ne prideleke. Na gnojilnem pol-
kusu po Mitscherlichu smo ugo-
točili:

na onem delu košenice, ki je
bil gnojen s 400 kg nitromon-
kala, 500 kg superfosfata in s
300 kg kalijeve soli, to je s 1200
kg gnojil na ha, je bil
pridelek sene 3600 kg na ha,
medtem ko je bil na isti parceli
pridelek negnojene površine
1650 kg sene na hektar, to je
skoraj tri in polkrat manj od
gnojene površine. Na ostalih
parcelah, ki so bile gnojene z
istimi količinami posameznih
gnojil, toda je z enim gnojilom
ali v različnih kombinacijah z
dvema gnojiloma, smo ugo-
točili:

nitromonka in superfosfat	pridelek 3000 kg na ha
nitromonka in kalijeva sol	2050 kg na ha
superfosfat in kalijeva sol	1950 kg na ha
nitromonka	1850 kg na ha
superfosfat	1400 kg na ha
kalijeva sol	1200 kg na ha

Zanimivo je, da smo dobili
skoraj ista sorazmerja v pridel-
ku na več polzkusih in to v ra-
zličnih krajih.

Vzemimo v roke svinčnik in
zračunajmo: s popolnim gno-

njem se poveča vrednost pri-
delka za 38.250 dinarjev. Gnojil-
na stanejo 16.250 din, torej ima-
mo 22.000 din dohodka. Če od-
štejemo še stroške pospravlja-
nja sene in trošenja gnojil, kar
znaša 8650 din, nam ostane
13.350 din čistega dohodka na
hektar! Razen povečane pridel-
ke se je tudi kvaliteta sene
znatno izboljšala. Na poizkusnih
parcelah je zemlja kisla, saj je
PH (kislost zemlje) 5 do 5,5.
Tako zemlje je pri nas največ.
Namesto superfosfata, ki je ki-
slo gnojilo, priporočamo Tho-
masovo žlindro, ki vsebuje po-
leg fosforne kisline še do 50%
apna, ki zmanjšuje kislost in
izboljšuje sestavo zemlje. Žlin-
dra vsebuje še vrsto mikroele-
mentov, ki ugodno vplivajo na
rast rastlin, učinkuje več let,
fosforna kislina pa je v takšni
obliki, da se počasi izpirja v glo-
bino zemlje. Razen tega je žlin-
dra cenejša. Namesto nitromon-
kala pa priporočamo za košeni-
ce apneni dušik, ki prav tako

pridelek 3000 kg na ha	2050 kg na ha
2050 kg na ha	1950 kg na ha
1950 kg na ha	1850 kg na ha
1850 kg na ha	1400 kg na ha
1400 kg na ha	1200 kg na ha

vsebuje apno in je znatno ce-
nejši. Iz omenjenih odnosov sle-
di, da dosežemo največji uspeh,
če gnojimo z vsemi tremi gno-
jili: dušičnim, kalijevim in fos-
fornim. Od posameznih gno-

ji je najbolj učinkovalo du-
šično, nato fosforno, zatem ka-
lijevno. To pomeni, da naši
zemlji najbolj primanjkuje du-
šika, ki ga pa lahko s pridom
nadomestimo z gnojilno ali s
stranišnikom.

Ti poizkusi nam dokazujejo,
da je gnojenje košenice ne le
močno donosno, temveč tudi
nujna osnova za napredek na-
šega belokranjskega kmetijstva.

Ob smrti Franciške Gorše-Zagorčeve

Iz Amerike je sporočil Mr.
August Kollander, šef zname-
slovenske potovalne pisarne iz
Clevelanda, da je preminula
po daljši bolezni naša rojaki-
nja Frances Gorše - Zagor-
čeva, ki je živela zadnja leta
v Clevelandu. Smrt jo je za-
tekle v 57. letu v Ameriki pa
je bila 44 let.

Pokojnica je bila po rodu
Zagorčeva iz vasiše Kočarij pri
Kostanjevici na Dolenj-
skem. Ker so bili ti kraji pred
desetletji pastvini je odšla tu-
di Zagorčeva Francka čez ve-
liko lužo v Ameriki. Tam se
je spoznala z Erazmom Gor-
šetom iz Stange pri Litiji. Njen
mož je bil sila napreden in
izobražen mož, ki se je izobra-
ževal v samolastno voljo. Na-
učil se je dobro angleško, bil
je nekaj časa zaposlen v ure-
dništvu slovenskih listov in je
dopisoval še po vojni v slo-

Otoček sredi Krke

Nasproti novomeškega kopališča
na Loku je v Krki prijeten oto-
ček. Že več let se obično krši,
voda ga izpodjeda in po vsaki po-
vodnji ga je manj. Letos pa se je
prekidal na dvoje.

Ta otoček je bil nekoč mnogo
večji in lepo zaraščen z vrjemom.
Na njem so bile mišice in klopec-
pa tudi skakalna deska. Ker so
ga povodnji izpodjedale, so ga
skušali obvarovati tako, da so
okrog njega zabili v dno pihote in
ga zasadili z vrhami. Zadnja de-
setletja pa se za to nalogo le-
poto nihče več ne zmeja, čeprav
je kaj ljubek okras reki. Se bi
ga bilo možno obvarovati in kje
drugje bi bilo to nemara že sto-
rili. Zakaj bi tega ne mogli tudi
pri nas?

Ob smrti Franciške Gorše-Zagorčeve

Pre-
vajal je angleške igre, ker je
bil vnet sodelavec pri cleve-
landskih gledaliških odrih,
kjer je nastopal s hčerko Joy-
ce, poročeno Plemel, pri slo-
venskih izseljenških odrih.
Erazem Gorše je ustanovil
slovenski muzej in prijel
učbenike za slovenske izseljen-
ske šole po Ameriki. Sestavil
je tudi slovensko angleški slo-
var. Ob njem je našel tudi nje-
govo žena Francka in sodele-
vala v mnogih naprednih slo-
venskih društvih v Ameriki,
tako pri Slovenskih progresiv-
nih ženah, pri gledališkem
odru Ivan Cankar i. dr., pri
SNPJ in pri Društvu napred-
nih Slovencev.

Pred petimi leti je zadel
dolenjsko rojakinjo Frances
Gorše hud udarec, umrl ji je
poplaren mož Erazem in
zadaj mu je sledila še ona.
Frances Gorše zapuščila v Cle-
velandu hčer Joyce in Vivian,
sestro Ano Utlich v Denverju,
v Kočariji pa več bratov in
sester. Naj bo naši agilni dru-
štveni delavci v daljnem sve-
tu rahla tuja zemlja.

J. Z.

Gradnja črnomaljskega vodovoda

Letos je občinski ljudski od-
bor dobil spet nekaj sredstev
za nadaljevanje del pri novem
vodovodu. Močnejši razmah
gradbenih del je skoraj dva
mesece zadržala letniška. Ker
prva in druga letniška nista
bili uspešni, je Belokranjsko
gradbeno podjetje lahko pre-
vezelo dela šele pred dnevi.
Upajo, da bo šlo sedaj delo hit-
reje od rok, čeprav tudi doslej
ni povsem prenehalo.

Zgrajeno je zajetje s strojni-
co, manjka pa še oprema za
slednje. Glavno delo bo letos
zgraditev glavnega zbirališča
pri vasi Grič. Te dni so ga pri-
čeli betonirati, prostor zanj pa
so izkopali še prej. Do zbirali-
šča je treba položiti tlačni ce-
vovod. Naročeno strojno opre-
mo, ki jo verjetno letos ne bo do-
bavljena, bodo začasno nado-
mestili s pomožnim motorjem,
ki bo zadostoval za nadržava-
nje tolike količine vode, kolik-
or jo je potrebno za Črnomelj
(za sedanje omrežje). Upajo, da
bo voda prišla v Črnomelj
letos oktobra.

Za letošnja dela so sredstva
zajamčena. Vprašanje pa je, kje
dobi sredstva za njuno razšir-
itev vodovoda, zlasti v samem
mestu. Tako je tovarna BELT
brez tekoče vode, prav tako je
treba čimprej razširiti vodovo-
dno omrežje na Majer in v dru-
ge predele mesta. Voda iz za-
jetja pri Dobličah je namenjena
na še za številne druge vasi v
okolici. Nadaljnja gradnja čr-
nomaljskega vodovoda bo torej
še zelo pereča zadeva.

Odkritje spominske plošče na Mirni gori

Na državni praznik ob oblet-
nici vstaje slovenskega ljud-
stva 22. julija 1957 je bila na
Mirni gori odkrita spominska
plošča Belokranjskemu odredu.
Odkritja se je udeležilo veliko
število domačinov in okoličanov.
Ploščo je odkril predsednik ob-
činskega odbora Zveze borov
občine Črnomelj tov. Franc Ko-
šir, ki je pred odkritjem vsem
navzočim obudil spomine na
akcije Belokranjskega odreda.

V kratkih besedah je opisal
številne borbe, ki jih je vodil
Belokranjski odred z italijan-
skimi in nemškimi okupatorji.
Plošča je vzidana na čelni
strani planinskega doma na
Mirni gori in bo trajen spomin
na žrtve in trpljenje belokranj-
skega in vsega ljudstva Jugo-
slavije za lepše in svobodno
življenje.

Po zaključeni svečanosti se je
razvila prijetna planinska za-
bava.

Lofze Kump

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda, 7. avgusta - Kajetan
Cetrek, 8. avgusta - Miran
Cetrek, 9. avgusta - Janez
Sobota, 10. avgusta - Lovrenc
Nedelja, 11. avgusta - Aleksan-
der
Ponedeljek, 12. avgusta - Klara
Torek, 13. avgusta - Liljana
Sreda, 14. avgusta - 4.56
Dan je do 14.00 min.
Luna: 10. avgusta ob 14.06 polna
luna.

KINO

»KRKA« - NOVO MESTO: od
8. do 12. s. jugoslovanski film »V
mreži«. Od 13. do 15. s. ameriški
film »Beg iz Guayane«.
»DOM JLA« - NOVO MESTO: od
8. do 12. s. francoski cinemascope
film »Izgubljen sem«.
»JADRAN« - KOČEVJE: od 9.
do 11. s. francoski barvni film
»Pustolovski svetiljski brivci«.
»CRNOMELJ«: od 9. do 11. s. ame-
riški barvni film »Robert«; 13. in
14. s. jugoslovanski film »Dekle
in hrast«.
»METLIKA«: 7. in 8. s. italijanski
film »Prepovedane zveze«. 10. in
11. s. ameriški barvni film »Steza
slovonov«.
»KOSTANJEVICA«: 7. s. ameriški
barvni film »Lepotica za milijon
dolarjev«. 11. s. ameriški barvni
film »Najboljši od najslabših«.
»ZUZEMBERK«: 11. s. francoski
film »Ljubimca iz Toleda«.
»DOL. TOPOLICE«: 7. s. ameriški
film »Možje«. 10. in 11. s. ame-
riški barvni film »Poslednji Apač«.
»STRAZA«: 10. in 11. s. ameriški
film »Ure obup«.
»MOKRONOG«: 10. in 11. s. fran-
coski barvni film »Alibaba in 40
razbojnikov«.

MAKROGLASI

Gospodinjstvo pomočnice iščem
s 1. septembrom. Je lahko novica
ali že vajena gospodinjstva,
samo da je poštena, snažna in
prijetna. Plačano dobro. - Goltes
Ivanica, deniški, Kanišk.
Našel sem 1702 din na klopi pred
novomeško pošto. Denar se dobi
v Studijski knjižnici v Novo-
mestu.
V torek, 30. julija sem izgubil
črno žensko jopico od Novega
mesta do Gornje vasi. Poštenega
najditelja naprošam naj jo proti
nagradi vrne v upravo lista.

Izpred sodišča

Jol, kam bi del...

Na 7 dni zapora, pogojno za
dobo enega leta je bil lani
obsojen posestnikov sin J. G.
iz Čeknjic pri Mirni peči. V
gozdu je med parcelo svojega
očeta in sosedo odstranil mej-
nik, ker je bila meja, kot so
jo postavili z uživanjem, v
škodo njihove parcele in ba-
je v nasprotju z mejo po ma-
pi. Po razpravi na sodišču sta
se sosedu sporazumela, da po-
stavita mejo nazaj, to je da od-
stranjen mejnik postavi na
isto mesto, kot so bili prej in
se tako izogneta pravdam.
Mejnika sta postavila nazaj
pred pričami in sosed je še po-
barval nekaj dreves po meji,
da je ta bolj vidna.

Letos od 20. do 22. februarja
sta mejnika spet izginila, po-
leg tega pa so bile obeljene
smreke, ki so bile prej pobar-
vane kot mejna drevesa. Prav-
tiste dni je vozil drva iz na-
vedene parcele J. G. Ker se je
že po razpravi na sodišču izra-
zil, da mejniki ne bodo dolgo
tam in ker nihče razen lastni-
ka parcele ali njegovih otrok
nima interesa za spremembo
meje, je sodišče prišlo do pre-
pričanja, da je J. G. ponovno
odstranil mejnika. Zaradi tega
je bil obsojen na 20 dni zapo-
ra in plačilo stroškov. Pogojna
kazen mu je bila preklicana,
ker še ni pretekle leto od
prejšnje sodbe ter je prejšnja
kazen všteta v sedaj izrečeno
kazen.

Čudna pot kolesa čez Gorjance

Kolaj za pet minut je 15. mar-
ca zvečer pustila nezaklenjeno
Novo žensko kolo »ROG« lastnica
T. S. iz Novega mesta. Pustila ga
je blizu barake okrajne cestne
uprave na Gmri, kupila pa ga je
nekaj dni prej. Tudi nekaj minut
je zadostoval, da je kolo postalo
pien dolgoročnega ljubitelja. T.
S. je odhitela na postajo LM in
prijavila tatvino.

Isti dan zvečer okoli 21.15 je
nekdo šel prišel na stopnice sta-
novanja mlinarja kmetijske za-
ruke na Suhorju pri Metliki,
neznanec je prišel za kolkom,
toda mlinar J. N. se ni spal in
je silil korake okoli mlina in po
stopnicah. Kolo je vprašal, kdo je,
jo je neznanec hitro popihal. Mli-
nar je hotel ugotoviti, kdo pono-
či lazi okoli stavbe in je stekel
ven. Neznavec je prenehal pot

Pavlič je bil t dan v Novem
mestu, bil je tudi na okrajni ces-
ni upravi. Trdil je, da je zamudil
vlak proti Karlovcu zato je šel
prej proti domu. Iz Novega mesta
da je bil okoli 14. ure. Bil je res
na Suhorju pri mlinski postaji Z.
ure, toda pri njem se je hotel
oglasiti samo zaradi nekega do-
ga. Ker je mlinar v sobi preveč
zaroban, ko je silil zunaj ko-
lake, se je ustrašil in pobegnil.
Kako, da je bilo kolo v Nove-
mestu, kjer se je on popoldne
mudil (po vsej verjetnosti tudi še
zvečer) in kako se je znašlo še
isti dan spet z njim skupaj na
Suhorju, je bila za Pavliča za-
gonetka, za katero pa ne.

Pavlič je bil za tatvino kolo-
sa obsojen na 4 mesece zapora in
plačilo stroškov postopka.

Zlata poroka v Novem mestu

red zlata poroka na občinskem
ljudskem odboru je bil 27. ju-
lija letos. To je bila prva zla-
ta poroka po vojni v Novem
mestu. Razen jubilarja, nju-
nih otrok in vnukov je pris-
tovalo slavnostnemu obre-
du še več znancev in prijate-
ljev.

Franc Magišta in njegova
žena Ana sta bila vedno od-
ločno naprednega mišljenja in
sta v tem duhu tudi vzgojila
svoje otroke. Pred vojno je bi-
la to znana sokolska družina.
Oba sinova Franjo in Jože sta
bila partizana, ostala družina
pa je tudi z vsem podpirala
narodno osvobodilni boj. Sin
Franjo je danes major JLA,
sin Jože pa italjski tehnik v
Mariboru. Tudi vse tri hčer-
ke so poročene. Novomeščani
in mnogi okoliščani zlasti po-
znajo hčerko Anico, poročeno
Kunštek, poslovodkinjo trgo-
vine »Snežulčica« v Novem
mestu.

Zakonca Magišta se navzlic
starosti - Franc Magišta je
star 80 let, žena Ana pa 78 let
- še dobro držita. Želimo ji-
ma še veliko let skupnega živ-
ljenja.

Stanovanje za cestarja

Uprava za ceste LRS - sekci-
ja Novomesto gradi stanovanjs-
ko hišo za cestarje na Gorjan-
cih (pod Vainto), zgraditi pa jo
nameravajo tudi v Miskarjah. V
njih bodo imeli cestarji, ki skrb-
je za ceste na teh najbolj izpo-
stavljenih odsekih, primerna
stanovanja in garaže za orodje
in pripomočke za vzdrževanje
cest. Te cestarske hiše bodo s
telefonom povezane s centralo,
kar bo posebno važno pozimi,
ko zapade veliko snega in je
treba ceste čimprej usposobiti
za promet.

Vaščani Brezovice

Zadružnice na poučnem izletu

Zadružnice Kmetijske zadru-
ge Črnomelj so si prejšnji me-
sdec ogledale mlekarino in go-
spodinjstvo center v Novem me-
stu ter gospodinjstvo šolo na
Mali Loki.

Zelo gostoljubno nas je spre-
jel v mlekarini direktor tov.
Cvetkovič ter nam razkazal ves
obrat in poudaril, kaj pomeni
za mlekarne res čisto mleko;
pozval je zadružnice, da pri
moliž timbolj pazijo, da bo mle-
ko čisto in s tem vzdržljivo.

Po ogledu mlekarne smo si
ogledale gospodinjstvo center v
Novem mestu, kjer je tov.
Francka Slak pripravila prav
lep sprejem in nas pogostila.
Povedala je ženam kakšne na-
loge ima gospodinjstvo center,
razkazala posodo, ki olajša že-
ni delo pri kuhi in gospodinj-
stvu sploh, nato pa nam je v
kratkem povedala kakšne vtise
je odnesla z izleta na Dunaj,
kjer so si žene takrat ogledale
razne gospodinjstvo centre, šole
in tudi domove.

Kmalu po ogledu gospodinj-
skega centra smo odšle na pot
in si na Mali Loki ogledale go-
spodinjstvo šolo. Tov. Sodjeva,
ki je bila ta čas dežurna, nas
je popeljala v stavbo šole, nato
pa nam je razkazala gospodar-
ske objekte, živino in vrt. Žene
je nadvse začudil (poleg ostalega)
vzoren red in snaga na šoli.
Čeravno je stavba potrebna
popravlil, enako kot gospodar-
ski objekti, je vse nameščeno na
svojem mestu in vlada red in
snaga. Marsikatera žena je
po odhodu iz gospodinjstvo šole
sklenila, da bo njena hči tudi
na tej šoli izpopolnila svoje

znanje in tako postala dobra
in napredna gospodinja ter za-
družnica na vasi.

V prihodnjem letu, če bo več
sredstev, si bodo žene ogledale

Planinski dom na Mirni gori

objekta, ki je bil t dan v Novem
mestu, bil je tudi na okrajni ces-
ni upravi. Trdil je, da je zamudil
vlak proti Karlovcu zato je šel
prej proti domu. Iz Novega mesta
da je bil okoli 14. ure. Bil je res
na Suhorju pri mlinski postaji Z.
ure, toda pri njem se je hotel
oglasiti samo zaradi nekega do-
ga. Ker je mlinar v sobi preveč
zaroban, ko je silil zunaj ko-
lake, se je ustrašil in pobegnil.
Kako, da je bilo kolo v Nove-
mestu, kjer se je on popoldne
mudil (po vsej verjetnosti tudi še
zvečer) in kako se je znašlo še
isti dan spet z njim skupaj na
Suhorju, je bila za Pavliča za-
gonetka, za katero pa ne.

Pavlič je bil za tatvino kolo-
sa obsojen na 4 mesece zapora in
plačilo stroškov postopka.

Zlata poroka v Novem mestu

red zlata poroka na občinskem
ljudskem odboru je bil 27. ju-
lija letos. To je bila prva zla-
ta poroka po vojni v Novem
mestu. Razen jubilarja, nju-
nih otrok in vnukov je pris-
tovalo slavnostnemu obre-
du še več znancev in prijate-
ljev.

Franc Magišta in njegova

žena Ana sta bila vedno od-
ločno naprednega mišljenja in
sta v tem duhu tudi vzgojila
svoje otroke. Pred vojno je bi-
la to znana sokolska družina.
Oba sinova Franjo in Jože sta
bila partizana, ostala družina
pa je tudi z vsem podpirala
narodno osvobodilni boj. Sin
Franjo je danes major JLA,
sin Jože pa italjski tehnik v
Mariboru. Tudi vse tri hčer-
ke so poročene. Novomeščani
in mnogi okoliščani zlasti po-
znajo hčerko Anico, poročeno
Kunštek, poslovodkinjo trgo-
vine »Snežulčica« v Novem
mestu.

Zakonca Magišta se navzlic

starosti - Franc Magišta je
star 80 let, žena Ana pa 78 let
- še dobro držita. Želimo ji-
ma še veliko let skupnega živ-
ljenja.

Stanovanje za cestarja

Uprava za ceste LRS - sekci-
ja Novomesto gradi stanovanjs-
ko hišo za cestarje na Gorjan-
cih (pod Vainto), zgraditi pa jo
nameravajo tudi v Miskarjah. V
njih bodo imeli cestarji, ki skrb-
je za ceste na teh najbolj izpo-
stavljenih odsekih, primerna
stanovanja in garaže za orodje
in pripomočke za vzdrževanje
cest. Te cestarske hiše bodo s
telefonom povezane s centralo,
kar bo posebno važno pozimi,
ko zapade veliko snega in je
treba ceste čimprej usposobiti
za promet.

Vaščani Brezovice

Nevarna krivolovca razkrinkana

Lovska družina Mokronog je
smatrala gozdove okoli Lakenc
za najboljše del lovišča, ker so
tu dobri pogoji za vsakovrstno
divjad. Toda, ko so to dovolili,
so bili razočarani. Divjadi skoraj
ni bilo.

Jaeno je bilo, da gospodari
v lovišču nezakoniti lovci prav
po mesarski in ob vsakem let-
nem času. Toda kdo so ti mr-
harski uničevalci divjadi, dolgo
niso vedeli.

Milčičnik I. M. in I. K. iz po-

Učimo se plavati

Poletje gre sicer že koncu na
sproti, vendar imamo pred seboj
še cel avgust in morda še del
septembra. Zato ne zamudimo
priložnosti in naučimo se plava-
nja, ki je ne samo prijetno in
zdravo, marveč tudi zelo korist-
no.

V Novem mestu imamo resnično
lepo in moderno urejeno kopal-
išče, a le majhen odstotek ljudi
zlasti mlade, ki znajo plavati.
Zato je na pobudo plavalnega kluba
ELAN Plavalna zveza Slove-
nije omogočila v Novem mestu
plavalno šolo. Prvi tečaj, ki ga je
vodil plavalni učitelj Roman Kor-
bun iz Ljubljane z dvema vadite-
ljicama, se je pričel v juliju.
Sprva se je vpisalo 100 otrok,
toda pa jih je obiskovalo
redno samo 20 do 30. Zakaj so
drugi izostali, ni znano, verjet-
no je bilo krivo poslabšanje vre-

mena in bojazen staršev, da bi
se otroci v hladni vodi ne pre-
hladili. Toda ta strah je bil ne-
potreben, kajti ob hladnejši in
deževni dnevi se otroci sploh niso
kopal, marveč so vadili potrebne
gibe na suhem. Kolikor pa so se
šli v vodo, so storiili to pod nad-
zorstvom in vodstvom učiteljev
in je za odmerjeni čas, nakar so
se dobro zabavali s plavalnimi
gibi na suhem ogreli, nato pa
použili tečno malico, ki jim jo
je pripravil plavalni klub ELAN.
Tečaj je imel tri oddelke. V
prvem so vadili otroci, ki sploh
niso znali plavati, v drugem taki,
ki so že znali nekoliko »brčati«
v tretjem pa so se vadili in iz-
popolnjevali tisti, ki že znajo pla-
vati.

V nedeljo, 28. julija bi bila jav-
na produkcija mladih plavalcev,
pa je to preprečil dež.

Nogomet

Povratna priateljska nogomet-
na tekma med enajstletcem Bre-
žic in novomeškega ELANA, ki je
bila v nedeljo odigrana v Breži-
cah, se je znova končala z izdat-
no, toda neprevetljivo zmago do-
mačinov. Novomeščani so tokrat
zaigrali precej boljše kot v No-
vem mestu, da pa niso dosegli
neodolnega izida, ki bi uterjal
stanj na igrišču, se je zavalila
vsega sodelnika, ki je Novome-
ščanom razveljavil kar dva gola.
Če bi priznal drugi gol, bi se
verjetno marsikaj spremenilo.
Pri ELANu so spet izkazali do-
bro igrati le redki posamezniki,
medtem ko so bili drugi več ali

manj le za število. Nogomet igra
enajst igralcev in ne samo sedem
ali osem. Zaradi lukenj v ekipi
so bili Novomeščani že vnaprej
obsojeni, da bodo poraženi. Le
nekaterim dobrim posameznikom
se je zahaljalo, da ni poraz bil
višji. Sprašujemo se, kako bo na
turnirju v Kočevju, če ne bo eki-
pa kompletna in če fantje ne bo-
do trenirali. Turnir je bilu (13.
avgusta), toda v štirinajstih dne-
vih se da še marsikaj narediti.
Kot glavna preizkušnja za odhod
v Kočevje bo povratna nogometna
tekma z moštvom »Ile krajine«
iz Črnomlja, ki bo v nedeljo, 11.
avgusta v Novem mestu. F. M.

Rakič (Srbija) v prvi borbi s Parmo (Slovenija) na XII. šahov-
skem prvenstvu FLRJ v Novem mestu

Ive Šubic in Jože Ciuha med našimi pionirji

V Portorožu, Bakru, Rabcu pri Labinu, v Poljanah pri Skofji Loki in še marsikje letujejo in taborijo letošnji pionirji in druga mladina. Lepo jim je in radi se oglašajo domov in prijateljem, kako prijetne so počitnice. Pretekli teden so se mnogi že vrnili domov, polni bogatih vtisov in lepih spominčkov, drugi pa so pohiteli na njihova mesta po veselje, zdravje, kopanje in igranje. Povsod so pionirji potuhkali kaj izvirnega. Tisti v Fazu pri Portorožu so bili na solinah v Sečovelju, v Piranu in v tovarni mila. Iz Rabca so šli na izlet v sredozemski pragozd, v Bakru pa so doživeli pravcati vihar, ki jim je podrl skoraj vse šotore. Polni doživetij bodo ohranili počitnice v najlepšem spominu.

Pionirji v Poljanski dolini so izdajali tudi literarno glasilo »Blegaš«. Izšli sta dve številki: prvo je pionirjem ilustriral akademski slikar Ive Šubic, drugo pa akademski slikar Jože Ciuha. Naši pionirji so oba umetnika obiskali, se z njima pogovarjali, vsak pa je dobil od njiju tudi lep spominček — risbo s posvetilom. Urednica »Blegaša« Marta Vranešič je prosila oba umetnika tudi za več odgovorov na razna vprašanja.

»Kaj mislite o naši reviji?« je vprašala Marta, slikarja pa sta odgovorila:

»... Vprašanje je zelo preprosto — in vendar, kaj naj bi si človek ob taki reviji mislil? Pomisli na vedre, mlade obraze, ki se veselijo počitnic, ker so v dijaških letih počitnice najbolj čudoviti letni čas. Mladost je lepa, ker se izživlja v vsej širini. Vse strani so zanimive, ker so za njimi še neodkriti svetovi. Del tega nemira, ki obžarja mladost, je tudi v tej reviji in je že zaradi tega simpatična...«

»Kdaj sta prvič začela ilustrirati razna mladinska dela in revije?«

Umetnika sta pojasnila, da so bile ilustracije Ive Šubica

je ilustriral Slovenskega pionirja in Mladino in še mnoge druge liste med vojno in po njej. Jože Ciuha je začel ilustrirati okoli leta 1947.

»... toda kdo bi se vsega spomnil! Priznati morava, da so bile najine prve ilustracije zelo nerodne in da nama je ob marsikateri nerodno, ko jo po petih letih spet ugledava. Tako kot je vsak začetek težak, je tudi neroden...« sta pojasnila.

je?« je vrtala naprej neugnana urednica glasila naših otrok.

»Obiska sva bila prav vesela! Tako se namreč neposredno spoznaš z nekaterimi izmed tistih, za katere pogosto rišeš in se ob tem neredno vprašaš: kdo vse bo to sliče gledal, kako jih bo gledal, ali jih bo vesel? — in tako dalje...«

Marta še ni bila zadovoljna, zato je umetnika pobarala:

»Kakšno je važno sodelovanje in kako si razdelita delovni čas?«

»Poznava se dolga leta in dolga leta sva tudi že prijatelja. Tako je naneslo, da sva skupaj dobila razna naročila. Pri delu se trudiva vsak po svojih močeh. Z ilustracijami bi rada razveselila mlade ljudi. Vsak človek išče v svojem delu med drugim tudi odnos do sočloveka. V tem si želimo, da bi bil po svojih prizadevanjih bliže drugim ljudem. Tako je tudi z nama.«

Tovariš Šubic je povedal nato tudi še, kako je risal med narodnoosvobodilno vojno. Takole je povedal:

»V partizanih ni bilo dosti časa. Borbe so si sledile in zato nisem mogel ustvariti toliko kakor zdaj. Vedno pa sem nosil s seboj beležko in tu pa tam kaj skiciral. Ko pa sem bil malo prost, sem to do kraja izdelal. Risal sem motive iz NOB, posebno po portrete svojih tovarišev.«

Tako se je zaključil obisk dolenskih pionirjev pri umetnikih, ki živita in ustvarjata v Poljanah. Kdor pa želi videti njune ilustracije v pionirskem »Blegašu« ter članke in risbe naših pionirjev iz kolonije v Poljanah, pa si jih bo lahko ogledal v študijski knjižnici Mirana Jarca, kjer bosta dve številki tega glasila shranjeni.

Vidite, naši pionirji le niso kar tako! Dva priznana slikarja — umetnika sta jih bila resnično vesela!

Poplave na Japonskem

Japonski otok Kiu Šiu je prizadela zelo huda poplava, pri kateri je izgubilo življenje okoli 570 ljudi, okoli 500 jih še pogrešajo, 3.680 ljudi je pa ranjenih. Brez strehe je 100.000 ljudi. Poplave so razrušile več tisoč hiš, 84.000 hiš je pa bilo prejšnji teden še pod vodo.

»Lepšga kraja ni na svet...« poje pesem o SENTIERNEJU. V nedeljo 11. avgusta vas Sentiernej vabi na tradicionalne konjske dirke.

Z „Burjo“ po severnem Jadranu

JOŽE DULAR

Ljudje so sili te komedije, ko je vendar jasno, kako in kaj. Ne zanima jih več afera. Komaj da prelete kričee tiskane naslove.

Sicer pa je v Benetkah vedno kaj novega. Včeraj je na primer nek človek v trgovini na koncu Ponte di Rialta skoraj pred našimi očmi ubil ljubimca svoje žene. Nova kost za časopise in novice željne ljudi.

Benetke — prenaseljeno mesto s skoraj 350.000 prebivalci, mesto lepote, razkošja in življenja, pa tudi mesto umorov, umazanih trgovskih spekulacij, goljufij, razvratov... Mesto, ki je veren naslednik nekdanje Serenissime z vsemi njenimi pozitivnimi in negativnimi atributi.

od posadke je povedal, da je po hribih okoli Benetk ponoči zapadel sneg.

Bomo se čakali lepo vreme? Ne. Zjutraj, takoj po zajtrku, je kapitan vnel dvigniti sidro. Toda prišli nismo daleč. Samo nekako do izliva Piave v Jadransko morje, ko smo se morali obrniti in se spet usmeriti proti Benetkam. Valovi so bili preveliki, neurje prehudo, da bi ga zmagala »Burja«. Kajpak, naš motor!

Vrnili smo se — eni veselji, drugi slabe volje — tokrat na Lido, svetovno znano benetško kopališče. Ko smo popoldne hodili po njem, je bila vsa velika obala z mondenimi hoteli, igralnicami, igrišči, parki in s številnimi, v daljavo izginjajočimi

Benetke: kopališčna plaža Lido

Porast darilnih pošilk

Po oprostitvi faktorjev na podarjeno blago iz inozemstva število daril zelo raste. Ta darila zavzemajo v našem uvozu pomembno mesto. V petih mesecih letošnjega leta je prispelo v našo državo nad 150 tisoč darilnih paketov v skupni teži okoli 1.500 ton. Če računamo, da je povprečna vrednost paketa 600 din za kilogram, predstavlja to vrednost blizu milijarde dinarjev.

Med darilnimi pošilkami je vedno več predmetov trajne vrednosti. Tako je v prvih petih mesecih prispelo na račun daril 1.566 radio sprejemnikov, 27 televizijskih sprejemnikov, 139 električnih štedilnikov, 143 sesalcev za prah, 91 pralnih strojev in 154 hladilnikov. Razni koristniki so dobili še 426 šivalnih strojev, 36 klavirskih harmonik, 18 navadnih štedilnikov, 24 fotoaparotov, 10 gramofonov in drugo. Med darili so bili tudi pletilni stroji, lovške puške, magnetofoni in celo kosilnica in mlin.

ZANIMIVOSTI

REKORD V LJUBAVNIH PISMIH

Tega ima na svetu gotovo Demmetris Bernam iz Dalske (ZDA). Po 18 letih zakona je vložil tožbo za razvezo. Njegova žena je spravila v razpravno dvorano pred sodnika 11 velikih zavojev, težkih do 70 kg. V njih je bilo 10.320 ljubavnih pisem njenega moža.

Volk — prva udomačena žival

Učenjaki sodijo, da je človek od vseh živali najprej udomačil volka. Tako je volk, oziroma pes, že dolga tisočletja človekov zvesti spremljevalec in nekako glavni pomočnik v lovu. Kasneje je udomačil ovce in govedo ter osle, še kasneje svinje. Konje so najprej udomačili v Srednji Aziji in smokovnjake sadijo, da je bil konj razen kamele poslednja žival, katero je človek udomačil. Kamela se kot domača žival omenja pri prvih šele kakih 100 let pred našim štetjem.

Rednik Pariza

Mestna četrt skoraj sredi Pariza je podnevi mirna in tiha, ponoči pa se nenadoma napolni z velikanskimi kamioni. Ti dovažajo živila za naslednji dan. Kajti to je pariški živilski trg, ki mora naslednji dan oskrbeti s hrano 6 milijonov Parižanov. Kaj in koliko na dan pojie Pariz. Koiko jim mora čez noč pripraviti živilski trg? Okrog 4 milijone kilogramov sadja in povrtnine, 300 tisoč kg mesa, prav toliko rib, 5 ton masla, milijon in pol jajc, 20 do 30 ton sira, samo bravine, ki je Francozom najljubše meso, pojedjo Parižani na dan okrog 300 ton.

Modernizirana beračica

Milanska policija je zaprla 30-letno beračico Teresino Bianchesi, ki je bila res moderna, kajti svoj »poklic« je opravljala z vsem sodobnim komfortom. Na svoja stalna »delovna mesta« pred bolničnicami se je vsak dan vozila v lastnem avtomobilu. Skupaj z mlajšo sestro sta stanovale v bedni baraki, toda v tem beraškem stanovanju je policija našla lepo opremo, televizijski sprejemnik in najmodernejši hladilnik.

kabinami prazna. Burja je divjala valila penaste valove, ki so se šumeče zaganjali in razlivali po prazni peščeni plaži.

28. maja Splet smo zasledili v kanalu Giuducca na Punta della Salute pred Benetkami. Od pristaniških oblasti smo dobili dovoljenje, da smemo ponovno na kopno. Ko se pripeljemo s čolnom na pomol, stopimo na benetška tla kot stari znanci.

Toda nekaterim med nami te den čakajo v Benetkah na lepo vreme? Živčni so, nestrpni. Kje je tu kak načrt! To je zmeda, to je dežurnizacija.

Smejemo se jim, ko se v salonu na »Burji« živahno prepirajo, koliko stane vožnja z vlakom, kakšna je zveza, koliko se premorejo lir in dinarjev. In potem se jih šest nenadno odloči in prav hitro morajo, če se hočejo vrti pravi vlak! V naglici pospravijo kovčke in plašče in ko ležejo z ladje v čoln, komaj še ulegnejo, da

Spomladi leta 1916 so po ukazu iz Petrograda odpravili vse slovenske ujetnike v Ukrajino. Jaz sem prišel v Poltavo, kjer so nas poslali k bogatim veleposestnikom in kmetom pomagati pri poljskem delu. Pri veleposestniku, ki je imel toliko zemlje, kolikor jo ima vsa naša Dolenjska, sem bil zaposlen kot sadjar nekaj mesecev. Nato sem vložil na gubernijsko vlado pismo prošnje, ki se je takole glasila:

»Jaz, podpisani Špehar Jurija Jurij, Slovenec, doma iz Črnomlja, cugsfirer 17. pehotnega polka, prosim visoko gubernijsko deželno upravo, da me zaposli v mehanični delavnici, v kateri bi mogel pokazati lastni izum motorja. Kot dober Slovan želim doprinesiti svoj delež v borbi proti skupnemu sovražniku Nemčiji in Avstriji. Pred vojno sem delal v Združenih državah severne Amerike kot strojnik v rudniku.«

Nato je prišlo odobrenje in začel sem delati v neki mehanični obrtni delavnici. V vodstvu podjetja pa sta bila dva ruska Nemca, ki sta mi delala pri mojih načrtih ovire in sploh vse delo, ki se je tam opravljalo, na skrivaj sabotirala.

V tistem času se je zgodil prvi ruski preobrat. Odstavljen je bil car. V Poltavi je zavladalo med prebivalstvom in vojaštvom velikansko veselje, ko se je razvedelo, da ni več carja. Vse se je zloilo v veliko povorko. Svobodo so manifestirali na ta način, da so eno najlepših deklet vso ovenčano posadili na voz, nad glavo pa je imela na paroli napis: To je mlada Rusija.

Govorniki so na pogostih mitingih pojasnjevali množicam zločinsko protinarodno delo carja in visoke ruske družbe. Ljudje so si oddahnili od težke more zatiranja v carskem režimu. Delavci so se pogovarjali: »Pri nas se najbrž vse vrli okoli republike.« Le graščaki po vaseh so strahom gledali razgibani narod ter se tolažili s primerom francoske revolucije, češ zgodovina se ponavlja, kakor je tam po konventu nastala kapitalistična vladavina, tako bo tudi pri nas, vse bo prešlo v stare tire.

V oktobrski revoluciji je padlo mesto Poltava brez borbe v roke boljševikom. O božiču 1927 nas je zvečer prišel klicati star ruski vojak-boljševik ter nas pozval: »Pani, vstanite, pojdite po vino, sedaj je svoboda. Buržiji nam ves čas vojne niso dali piti vina, a sami so ga pili. Čas je prišel, ko bomo tudi mi pili, toda ne v čevlji, skornje obuje!« In šil smo za njim s pločevinastimi posodami ter prišli v veliko vinsko klet, kjer je bilo vina po tleh dobesedno do kolena. Napolnili smo posode iz sode in veselo odšli k našim v stanovanje ter tako proslavili prvi svobodni božič. V kleti so ruski vojaki pili do popolne onemoglosti.

Ostal sem v Poltavi do prihoda Nemcev 1. marca ter se jim umaknil proti Sibiriji, predvsem zaradi omenjene prošnje na vlado, ker so jo ponatili v »Poltavskoj Gazeti«.

Vojaki so se masčevali nad svojimi generali tudi na ta način, da so pridno uporabljali avtomobile za vožnjo mimo njih, češ, sedaj se mi vozimo, vi pa morate pešati! Tudi vinske kleti so pridno praznili kjerkoli so jih našli.

Ker smo vedeli, da spričo razmer, ki so nastale vsled revolucije prehrana ne funkcionira, smo si že prej pripravili vsak vrečo prepečenca ter si s pomočjo čaja, ki se je tudi tedaj lahko povsod dobil, pomagali. V evropski Rusiji je bila lepa in topla pomlad, ko pa smo dospeli do Urala, smo našli še hudo zimo. V Omsku je bilo še za cel meter snega in oster mraz. Vozili smo se mimo jezera Bajkal, v katero se steka voda 366 rek, na sredi pa izvira močan vrelec vode. Iz jezera teče samo reka Angara.

V Ukrajini so avstrijske in nemške armade po dogovoru z ukrajinsko vlado prodirale brez odpora dalje, zasedle vse večje kraje ter pridno nabirale vsakovrstni živež. Prebivalstvo, ki je z radostjo pozdravilo oktobrski prevrat ter je bilo v veliki večini za sovjetsko oblast, je s sovražnimi pogledi spremljalo tuje vojake na svoji zemlji. Kapitalistični živelji, ki se je zbal za svoje lagodno življenje, pa je bil zadovoljen s tujo invazijo, češ zdaj bo vsaj red. Dogajalo se je, in to čedalje bolj pogosto, da so bili vojaki, ki so šli rekvirirati živež za avstrijsko ali nemško vojsko, iz zasede napadeni ter so zbežali naglo nazaj. Ker pa odpor prebivalcev ni bil organiziran, se je zgodilo, da je zatem prišel kazenski bataljon, obkolil tako vas ter polovil moške in jih zunaj vasi vse postrelil. Kasneje so se tudi ukrajinski branitelji vasi organizirano uprli ter so bila v jeseni leta 1918 Avstrijcem in Nemcem tla vsak dan bolj vroča pod nogami. Ko je 15. septembra kapitulirala še Belgija, so morali večino divizij pogniti iz Ukrajine in jih naglo premestiti na balkansko bojišče. Z ostankom vojske, kakor tudi z izdajalsko ukrajinsko vlado, so ruske in ukrajinske čete takoj obračunale ter konec leta 1918 prevzele oblast.

OKROGLE

PROSTOVOLJEC

»Kaj ga moraš res spiti še pol litra?«
»Moram? Ne. To storim prostovoljno!«

OPRAVIČILO

»Rekli ste, da imate denarja kot plev, v resnici ste pa čisto suh. Zakaj lažete?«
»Kaj bom lagali! Saj plev tudi nimam.«

VEDNO ISTI

»Ti, od česa je pa umrl tvoj sosed?«
»Ja, nihče ne ve.«
»Čuden človek! Vsa leta o njem nihče ni vedel od česa živi, sedaj pa tudi nihče ne ve, od česa je umrl.«

»Veste, hotel se je na vsak način kopati...«

SMOLA

Na vratih urada je pisalo: Sprejemno v službo osebe obeh spolov.

»Prekleta smola,« je vzdihnil Tonk. »Ze dolgo zaman iščem službo, sedaj ko bi jo lahko dobil, sem pa samo možkal.«

MODERNI OTROCI

Mamica je morala za dva dni na pot, šestletnega sinka je pa dala za čas sosedu. Ko mora sosedu zjutraj na trg, pravi fantku: »Bom hitro nazaj, kar lepo se igraj, nikar pa ne jemlji v roke vžigalice!«
»Kaj bom jemal vžigalice,« se oglasi hlačanček, »saj imam vžigalnik.«

NESPORAZUM

»Prosim ogledalo.«
»Za žep?« vpraša prodajalec.
»Ne, za obraz.«

UMESTNO OPOZORILO

»Veš,« pravi šef letališča pilotu pred odhodom, »ko se boš blizu Bledu, se dvigni z letalom čim višje, da ne boš butnil ob cene.«